

LUNDS
UNIVERSITET

Vad ska jag ha på mig?

En studie om hur studenter i Lund kommunicerar genom sina kläder.

Frida Eklöf

Avdelningen för modevetenskap

Institutionen för kulturvetenskaper

Lunds universitet

MODK63, 15 hp. Examensarbete för kandidatexamen, vt 2020

Handledare: Katarzyna Herd

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to study and investigate why students at Lund University dresses the way they do and how their clothes communicates and give others a glimpse of who they are. The title of the paper *What should I wear – A study about how students in Lund communicate through their clothes* gives the reader an insight into what the essay will focus on. To answer these questions the thesis is based on six semi-structured interviews with three men and three women that studies at different faculties in Lund. The theoretical framework that I have used in this paper, among others, is Pierre Bourdieu's theories of habitus, capital and taste. I have also studied Erving Goffman's dramaturgical perspective where we present ourselves on stage in front of an audience. The result of the study shows that we care more than we think about the way we dress and how we present ourselves in front of others.

Keywords: fashion, communication, clothes, identity, dress.

Nyckelbegrepp: mode, kläder, identitet, student, kommunikation.

Innehållsförteckning	
1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
1.3 Metod och material	2
1.3.1 Val av forskningsmetod	2
1.3.2 Semistrukturerade intervjuer och intervjuguide	3
1.3.3 Urval av informanter	4
1.3.4 Metodkritik	4
1.4 Avgränsningar	5
1.4.1 Begrepp	5
1.5 Forskningsöversikt	6
1.5.1 Maja Jacobson	6
1.5.2 Malcolm Barnard	7
1.5.3 Cindy Chan, Jonah Berger och Leaf van Boven	8
1.5.4 Sophie Woodward	8
1.6 Teoretiskt ramverk	8
1.6.1 Erving Goffman	9
1.6.2 Pierre Bourdieu	10
1.6.3 Disposition	12
2. Analys	12
2.1 Presentation av informanterna	12
2.2 Kläder som kommunikationsmedel i olika sammanhang	13
2.3 Klädernas betydelse för individen	16
2.3.1 Klädernas djupare betydelse för individen	18
2.3.2 Snyggt kontra bekvämt	20
2.4 Mötet med nya människor	23
3. Avslutning	25
3.1 Slutdiskussion	25
4. Appendix	27
4.1 Intervjuguide	27
5. Källförteckning	28

5.1 Litterära källor	28
5.2 Digitala källor	29

1. Inledning

Den där obekväma klänningen du hade på dig i helgen, vem bar du den för? Eller de oversized favoritjeansen som hänger i garderoben, som du i veckan fick höra av personen du dejtar inte är snygga, vad tycker du om dem nu? Vad säger dina kläder om dig som person? Det är i dessa frågor som idén till min uppsats föddes. Svaren på frågorna kan tyckas vara självklara, men det är inte alltid som det är. Det vore en överdrift att säga att vi dagligen går runt och funderar på vad våra kläder säger om oss eller varför vi klär oss på ett visst sätt i ett socialt sammanhang. Men det är när vi väl börjar fundera på det som det blir intressant. Varför klär vi oss som vi gör och vem är det vi klär vi oss för?

1.1 Bakgrund

Att komma ny till en stad kan för många ses som en nystart med allt vad det innebär. Tryggheten lämnas bakom en och man gör sig redo för ett nytt kapitel i livet. Om det är något de flesta studenterna i Lund har gemensamt är att de har lämnat sin trygghet bakom sig och flyttat till en ny stad. Somliga har inte känt någon sedan tidigare medan andra har haft vänner här. Flytten kan för individen ses som ett tillfälle där hen kan konstruera en ny identitet genom bland annat sina kläder.

Även om kläder i flera års tid har associerats med att vara något ytligt har tidigare forskning påvisat att det är betydligt mer än så. Varje dag när vi vaknar är kläder något av det första vi sätter på oss. Om det så är ett par jeans och en t-shirt eller kostym. Det är inte alltid som det finns en baktanke bakom de klädval vi gör men oftast väljer vi det som vi tror passar bäst för dagen.

Tröjan vi slänger på oss i förbifarten kan säga något om oss även ifall vi tycker att den bara är en i mängden av alla kläder som hänger i garderoben. Kläderna vi bär kan med andra kommunicera med vår omgivning och ge dem en glimt av vem vi är och vad vi står för. Genom att forska vidare på detta fenomen vill jag få en djupare förståelse för hur vi resonerar när vi klär oss och vad det är vi egentligen önskar att få sagt genom tröjan eller klänningen vi bär.

1.2 Syfte och frågeställningar

Studien syftar till att belysa och undersöka hur studerande män och kvinnor i Lund framhäver sin identitet med hjälp av de kläder som dem har på sig och hur de resonerar när de klär sig inför olika tillfällen. Syftet med studien är även att ta reda på vem de klär sig för och varför. Genom att analysera studenternas klädstilar och resonemang när det kommer till att klä sig kommer studien att kartlägga hur de kommunicerar med hjälp av vad de har på sig, hur kläderna kan vara delaktiga i att skapa den identitet som studenterna vill uppnå samt hur sociala sammanhang påverkar klädvalet. Genom att studera vad studenterna väljer att ha på sig i olika situationer i relation till smak gör att jag får en inblick i hur de tillfrågade resonerar när de väljer kläder inför diverse tillfällen och hur den sociala gruppen påverkar individen.

Syftet med studien leder mig fram till följande frågeställningar:

- Vad kommunicerar studenter i Lund med hjälp av vad de har på sig för kläder?
- Hur används kläderna för att passa in i olika sammanhang?

1.3 Metod och material

I detta kapitel redogörs vilka metoder som använts under uppsatsskrivandet och det material jag, genom metoderna, har samlat in. Empirin som studien bygger på är semistrukturerade intervjuer och en kvalitativ innehållsanalys på materialet jag fått fram genom metoderna.

Det empiriska materialet som jag samlat in genom intervjuerna kommer jag att analysera i tre olika faser. I den första fasen kommer det att ske en närläsning av utvald litteratur, detta för att jag ska vara så inläst på mitt forskningsområde som möjligt, men även för att det ska underlätta att utforma en problemformulering och syfte med studien.¹ Den andra fasen består av att genomföra sex stycken semistrukturerade intervjuer med studenter i Lund. Och slutligen i den tredje fasen ska de semistrukturerade intervjuerna ställas mot varandra i en analys för att lättare kunna fastslå de likheter och skillnader som framkommit.

1.3.1 Val av forskningsmetod

När den vetenskapliga studien genomfördes fanns det två stycken forskningsmetoder att välja mellan, kvantitativa och kvalitativa metoder. Det som skiljer metoderna åt är att den kvantitativa

¹ Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer* (4:e uppl.) Lund: Studentlitteratur AB. s. 147.

metoden används mestadels i studier som berör siffror eller när man vill undersöka hur många, hur ofta eller hur vanligt något är, medan den kvalitativa riktar sig mot de som vill förstå eller hitta ett mönster i något.² Gemensamt för bägge metoderna är att forskarens personliga åsikter och teorier inom ämnet bör läggas åt sidan.³ Då jag undersöker hur Lundastudenternas klädstil påverkas och ändras i olika situationer samt hur de kommunicerar genom kläder, anses den kvalitativa forskningsmetoden tillsammans med semistrukturerade intervjuer mest lämplig.

Under intervjuerna har jag haft ett antal tydligt angivna frågor som jag ställt till informanterna, vilket har gjort att svaren jag fått av den intervjuade bildat en fråga- och svar dialog.⁴ Intervjuerna har varit formade i den utsträckning att jag ska få en större förståelse för hur informanten känner, tänker och dess erfarenheter kring ämnet.⁵ Det har varit viktigt för mig att de intervjuade inte påverkas av min kunskap eller åsikt, som blivande modevetare inom forskningsområdet, eller känner press att ett visst svar är rätt eller fel.⁶ För att alla skulle ha möjlighet att föra sin talan utan att behöva hålla tillbaka beslutade jag därför att ha enskilda intervjuer istället för samtal i fokusgrupper. Risken med att hålla intervju i en fokusgrupp kan vara att informanterna slutligen yttrar påståenden de egentligen inte sympatiserar med eller att en enskild individs åsikt påverkas av de övriga i gruppen.⁷

1.3.2 Semistrukturerade intervjuer och intervjuguide

Det empiriska materialet som jag har samlat in består av sex stycken semistrukturerade intervjuer med studenter i Lund. Till skillnad från en strukturerad intervju innebär den semistrukturerade metoden att den är mer öppen och att inga i förväg formulerade frågor finns, istället kan det vara lämpligt att använda sig av en intervjuguide.⁸ Innan intervjuguiden konstruerades underlättade det att göra en närläsning av litteraturen inom forskningsområdet, detta för att det skulle bli enklare att formulera ett syfte samt problemformulering. Det är viktigt att listan över intervjuguiden inte är för lång och att den täcker stora delområden.⁹ Min intervjuguide fokuserade därför på fyra olika teman som kom att bli de viktigaste områdena i min forskning. De teman som jag fokuserade på i min intervjuguide var ("andra studenters påverkan", "mode som kommunikation", "identitet" och "mode

² *ibid.*, s. 32.

³ Kawamura, Y. (2011). *Doing Research in Fashion and Dress: An Introduction to Qualitative Methods* (1:a uppl.) Oxford & New York: Berg. s. 32.

⁴ Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder* (2:e uppl.) Stockholm: Liber. s. 143.

⁵ Trost, J. (2010). s. 44.

⁶ Kawamura, Y. (2011). s. 33.

⁷ Trost, J. (2010). s. 68.

⁸ *ibid.*, s. 71.

⁹ *ibid.*, s. 71.

och kläder”). Under varje tema hade jag ett tiotal frågor till informanterna som kunde ändras allteftersom intervjun fortgick. Detta underlättade då intervjun blev mer öppen och flexibel eftersom att informanterna kunde svara fritt och med deras egna ord.¹⁰

1.3.3 Urval av informanter

Studien har avgränsats till att undersöka hur sex stycken studenter vid Lunds universitet, tre kvinnor och tre män, ser på kläder som ett kommunikationsmedel och hur deras klädstil påverkas i olika situationer. Gemensamt för informanterna är att de studerar i Lund, är i åldrarna mellan 20-25 år och engagerar sig inom samma nation, Malmö Nation.

För att få tag på personer som var relevanta för min studie använde jag mig av en så kallad snöbollsselektion. Genom snöbollsselektion som metod för urval av informanter har jag under tidens gång blivit rekommenderad personer som kunde vara lämpliga att ingå en intervju till min studie. Nackdelen med att skapa nya kontakter via snöbollsselektion är att studien sker i gäng, det vill säga personer med liknande värderingar och intressen. Då mina informanter engagerar sig i samma nation var jag noggrann med att alla intervjuade inte skulle studera vid samma institution i Lund, detta för att kunna ställa skilda perspektiv i kontrast med varandra.¹¹

1.3.4 Metodkritik

Platsen för intervju kan spela stor roll och det är viktigt att miljön är lugn och så ostörd som möjligt då lokalen kan påverka situationen.¹² Avsikten var att boka ett av grupprummen på Universitetsbiblioteket i Lund men på grund av den rådande pandemin, Covid-19, fick hälften av intervjuerna hållas digitalt via Zoom, vilket kan ha påverkat första intrycken av informanterna. Om intervjuerna hade hållits i ett av grupprummen på Universitetsbiblioteket skulle utgången av analysen och det empiriska materialet kunna vara annorlunda. Delvis hade mina intryck av informanternas klädstil och aura uppfattas på ett annat sätt, liksom att deras svar skulle kunna vara ett annat.

Vad som är viktigt att poängtera utifrån den valda metoden är att jag endast undersöker hur studenter i Lund ser på fenomenet. Resultatet kommer med andra ord enbart vara grundat på hur

¹⁰ Kawamura, Y. (2011). s. 73.

¹¹ Aspers, P. (2011). s. 95-96.

¹² Trost, J. (2010). s. 66.

informanterna ser på sin klädstil och hur olika miljöer påverkar den. Det kommer inte vara generaliserat för alla studenter utan svaren är endast grundade utifrån de tillfrågades livssituation och hur de anpassar sig till den.¹³ Det innebär även att antalet intervjupersoner i min studie är för få för att kunna ge en pålitlig vetenskaplig grund, men den kan ses som en förstudie till en större studie.

1.4 Avgränsningar

Forskningsområdet som jag riktat in mig på är ett brett område som det kan göras mycket forskning kring. Däremot har jag valt att avgränsa min studie till endast studenter vid Lunds Universitet som är i åldrarna 20-25 år. Studenter har en begränsad budget och gemensamt för de flesta jag har intervjuat är att de flyttat till en ny stad själva och på ett eller annat sätt kommunicerat något via sina kläder.

1.4.1 Begrepp

Då identitet är ett av huvudbegreppen i min studie är det viktigt att jag förtydligar dess innebörd. Jag har valt att utgå från Anthony Giddens definition av identitet som han menar utgörs av individens uppfattning av sig själv. Självidentitet byggs därmed utifrån vad man kommunicerar till andra och att ens förflutna samt framtida riktning är en avgörande känsla för ens identitet.¹⁴

Det är viktigt att se skillnad på vad som menas med begreppen “mode” och “kläder”, då det enligt den japansk-amerikanske sociologen Yuniya Kawamura som skrivit boken *Modeologi* är två skilda begrepp. Detta är två begrepp som kan blandas ihop och på så vis kan få olika tolkningar. Begreppen mode och kläder bör därför studeras var för sig och för att ett klädesplagg ska benämnas som mode behöver det genomgå en förvandlingsprocess.¹⁵ Kawamuras definition av mode är att det kan anses vara en symbolisk produktion som tillför en materiell bas, däribland kläder.¹⁶ Eftersom studiens syfte bland annat är att undersöka hur våra kläder konstruerar vår identitet kommer jag av den anledningen använda begreppet kläder och inte mode.

¹³ Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. 2:e uppl. Malmö: Gleerups Utbildning. s. 15.

¹⁴ Giddens, A. (1999). *Modernitet och självidentitet, självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos. s. 9.

¹⁵ Kawamura, Yuniya. (2007). *Modeologi*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag. s. 17.

¹⁶ *ibid.*, s. 20.

1.5 Forskningsöversikt

Det har sedan tidigare forskats på hur vi kommunicerar genom kläder och hur det har blivit en del av individens identitetsprocess. Med min forskning hoppas jag kunna fylla ett glapp då det inte finns särskilt många tidigare studier på hur universitetsstudenter i Lund resonerar kring kläder som kommunikationsmedel. Under uppsatsskrivandets gång har jag utgått från de begrepp som varit av störst vikt i min studie. Nyckelorden har således varit mode, identitet och kommunikation.

1.5.1 Maja Jacobson

Det finns många studier gällande hur kläderna som sitter på kroppen kommunicerar en del av vår identitet. Etnologen Maja Jacobson studerar klädselns betydelse för unga kvinnors identitetsskapande samt vad kläderna kan komma att förmedla till omgivningen. I studien behandlar hon klädernas sätt att kommunicera och menar att det vi har på oss kan ses som tecken som talar sitt egna språk.¹⁷ Faktum är att våra kläder ständigt talar och berättar något om oss genom det vi bär på kroppen. Kläderna kan bland annat signalera ut till omgivningen var någon befinner sig på samhällsstegen och vad dess värderingar är.¹⁸

Via de klädkoder som finns i sociala sammanhang har individen lättare för att bli accepterad av den grupp människor som befinner sig i samma offentliga rum. Genom att följa de koder som finns för olika grupper och yrken kan ett plagg eller en viss outfit informera om vilken huvud- eller underkategori hen tillhör, till exempel kön eller social status. Varje dag sker möten mellan nya människor som sedan tidigare inte har någon uppfattning om varandra, men utifrån hur dem väljer att presentera sig själva i form av yttre utformning bildar de en uppfattning om denne, liksom att personen i fråga skapar sig en bild baserat på vad den andra har på sig. Kläderna talar ett tyst språk som instinktivt visar mötande personer vilken grupp de tillhör eller skulle vilja tillhöra och på så sätt gestaltar även det de har på sig en livsstil och identitet.¹⁹

Värderingarna när det gäller kläder och vad som anses vara snyggt eller inte färgas av den grupp personen i fråga tillhör då grupper har likartade estetiska värderingar och åsikter. I grund och botten

¹⁷ Jacobson, M. (1994). *Kläder som språk & handling – Om unga kvinnors användning av klädseln som kommunikations- och identitetsskapande medel*. Stockholm: Carlsson. s. 24.

¹⁸ *ibid.*, s. 22.

¹⁹ *ibid.*, s. 27-30.

är andras åsikter och värderingar av stor vikt då människan sedan barnsben skapat sig uppuppfattningar utifrån vad föräldrar, vänner eller sociala grupper tycker om saker och ting.²⁰

1.5.2 Malcolm Barnard

Sociologen och filosofen Malcolm Barnard menar att kläder som kommunikation är ett kulturellt fenomen i den mening att grupper konstruerar och kommunicerar en identitet genom det de bär på kroppen. Mode och kläder ses som ett icke-verbalt kommunikationsmedel då kläderna inte använder talade eller skriftliga ord som säger något om vem någon är.²¹ Dock menar han att man på sätt och vis kan bekräfta att de kläder en person väljer att ha på sig kan sända ut meddelande om denne och vad hen vill förmedla till mottagaren. När vi väljer kläder utifrån vad vi ska göra den dagen, vårt humör, vilka personer vi förväntas träffa, eller inte träffa, sänder vi ut meddelande om oss själva till de vi möter.²² Förutom att vi sänder ut meddelande om vilka vi är till omvärlden med hjälp av det vi har på oss, kommunicerar vi även de värderingar, förhoppningar och uppfattningar som den sociala grupp vi tillhör står för.²³

Kläder har en kommunikativ förmåga att ge reaktioner som svar på de meddelanden de sänder ut till omvärlden. Feedbacken som kan fås genom de kläder individen har på sig och de upplysningar hen sänder ut till följd av dessa beror på om mottagaren av meddelandet behärskar samma kontext och kod som sändaren i fråga gör. Responsen kan därför vara allt från verbalt beröm, tystnad, minspel eller kroppsspråk.²⁴ Men så länge mottagaren av meddelandet behärskar samma koder som avsändaren kan de kläder som blir burna vid olika tillfällen signalera ett tydligare språk än det talade eftersom att individens yttre består av budskapsbärande komponenter i form av kläder, smink och frisyre.²⁵ Däremot blir inte ett plagg automatiskt en meningsbärare så fort det hamnar på kroppen, utan det krävs en kodifiering. Detta sker genom att ett visst plagg blir använt i vissa sammanhang och inte andra, eller i somliga grupper, det vill säga att plagget i fråga alltid närvarar i en social eller kulturell kontext.²⁶

²⁰ Jacobson, M. (1999). Att klä sig - smak, stil och symbolik. Ehn, B. Arvidsson, A. & Lundgren, B. *Kultur och erfarenhet - aktuella teman i svensk etnologi*. Stockholm: Carlsson. s. 100.

²¹ Barnard, M. (2002). *Fashion as communication* (2:e uppl.) London: Routledge. s. 29.

²² ibid., s. 31.

²³ ibid., s. 48.

²⁴ Jacobson, M. (1994). s. 23-24.

²⁵ Jacobson, M. (1999). s. 95.

²⁶ ibid., s. 96.

1.5.3 Cindy Chan, Jonah Berger och Leaf Van Boven

Författarna Cindy Chan, Jonah Berger och Leaf Van Boven skriver att när en individ når en önskad gruppstillhörighet har hen en förmåga att omedvetet identifiera sig genom sina kläder med de övriga i gruppen. Genom en studie har författarna undersökt hur kläderna är en del av identifieringsprocessen med den sociala grupp en person tillhör. Individerna strävar efter att identifiera sig med gruppen samtidigt som viljan och förmågan att differentiera sig är minst lika stor.²⁷ När en grupp inte längre upplever sig vara särskiljande från övriga konstellationer är det vanligt att personerna i gruppen beskriver sig vara mer lik de andra gruppmedlemmarna då det ökar gruppens differentiering från andra.²⁸ Chan, Berger och Van Boven har även granskat huruvida kläderna som blir burna till vardags kommunicerar en social identitet och den identitet som förmedlas i förhållande till de övriga i gruppen. Resultatet på studien visar att de kläder som vi väljer att ta på oss kommunicerar vår sociala identitet samtidigt som vår beklädnad meddelar våra önskemål om att vara unik.²⁹

1.5.4 Sophie Woodward

I tidigare forskning skriver Sophie Woodward om huruvida ett klädesplagg kan bidra till att individer får en annan identitet och menar på att många kvinnor väljer kläder utifrån rutin och det man brukar ha på sig. Det är först när kläder används eller provas i nya kombinationer som man börjar fundera på om outfiten "kan vara jag". Dock är detta en process som ofta slutar med att individen inte kör på den nya stilen eftersom den inte är en del av identiteten.³⁰ Friheten att kunna ta på sig vad som helst och ändra sin identitet med hjälp av kläder kan vara en handling som ger en ångest då man oftast faller tillbaka till de plagg man trivs och känner sig bekväm i. Denna ångest kan bli förvärrad när man förväntas, av omgivningen, att klä sig individuellt eller i likhet med övriga i gruppen.³¹

1.6 Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverket är av stor betydelse för studien då den har som grund att öppna upp för diskussion och funderingar kring frågeställningarna. Teoretikerna som kommer att tillämpas på det

²⁷ Chan, C., Berger, J. & Van Boven, L. (2016). Identifiable but Not Identical: Combining Social Identity and Uniqueness Motives in Choice i: *Journal of Consumer Research*, Vol. 39, No. 3. Oxford: Oxford University Press. s. 562.

²⁸ *ibid.*, s. 562.

²⁹ *ibid.*, s. 563.

³⁰ Woodward, Sophie. (2007) *Why Women Wear What They Wear*. Oxford: Berg Publishers. s. 135.

³¹ *ibid.*, s. 136.

empiriska materialet stödjer sig i sin tur på ett modevetenskapligt och socialpsykologiskt perspektiv.

1.6.1 Erving Goffman

Genom ett dramaturgiskt perspektiv studerar sociologen och antropologen Erving Goffman hur individer presenterar, styr och kontrollerar uppfattningen andra bildar sig om dem samt vad det är som händer när människor möts i sociala situationer. I sitt kända verk *Jaget och maskerna* från 1959 utgår han från teatern som liknelse med det verkliga livet och menar att människan, beroende på situation, gör olika framträdande för att imponera, precis som teaterföreställningens skådespelare, på den publik som är närvarande.³² När personer som aldrig tidigare träffats möts för första gången försöker de få fram information om personen de möter. I somliga fall tillämpas även de upplysningar och föreställningar som de dessförinnan redan hade om denne. Om de sedan tidigare inte har någon information alls om personen kan utseende och beteende vara hjälpsamma ledtrådar att tillämpa på de tidigare erfarenheter de upplevt av individer som har samma eller liknande mönster. Med hjälp av tidigare kännedomar kan individen utgå från att det är en viss typ av individ som rör sig i en särskild miljö.³³ Alla individer spelar mer eller mindre en roll som representerar den uppfattning de har bildat om sig själva – och strävar att leva upp till.³⁴

Under framträdanden i sociala situationer kan människan gå in i en roll så pass mycket att den till slut börjar tro att den individen är ens sanna och innerliga jag. Detta leder till att individen i framtida interaktioner med denna grupp av observatörer förmås att hålla den personliga fasaden uppe och inte avslöja sig själv genom misstag och felsteg i framträdandet.³⁵ Erving Goffman talar om expressiv utrustning som kan användas av individen under framträdandena som rekvisita. Han menar att den första utrustningen är inramningen som refererar till de sceniska inslagen och inkluderar möbler, dekor, ytplanering och liknande bakgrundsinslag. Den andra detaljen i den expressiva utrustningen är personlig fasad som refererar till de detaljer som identifieras med aktören själv och som finns med denne var den än befinner sig. Kläder, kön, ålder, utseende, hållning, gester och dylikt är några av de detaljer som identifieras med den personliga fasaden.³⁶ Han studerar även hur aktören på teaterscenen ändrar beteende beroende på vilken grupp som är observatör. En individ

³² Goffman, E. (2009). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramaturgi*. Stockholm: Norstedts. s. 9.

³³ *ibid.*, s. 11.

³⁴ *ibid.*, s. 26-27.

³⁵ *ibid.*, s. 26.

³⁶ *ibid.*, s. 30.

kan till exempel vara trevlig och ordentlig framför sina föräldrar eller föreläsare på universitetet medan den på klubben eller inför kompisar får ett beteende som inte associeras med ordningsam.³⁷

Susan B. Kaiser som tillämpar Erving Goffmans dramaturgiska teorier i boken *The Social Psychology of Clothing* skriver att människor i sociala sammanhang har blivit tilldelade ett "manus" som de bör följa med hänsyn till den roll de tar sig an. Genom att följa ett "manus" i ett socialt sammanhang förväntas individen som framför rollen även att klä sig eller bete sig på ett visst sätt.³⁸ Inför specifika uppträdande väljs de kläder som individen förmodar att publiken kommer att godkänna. Det kan vara allt från att gå på en arbetsintervju och vilja tas på allvar till att individen rör sig i grupper som har en viss standard.³⁹ Individen väljer med andra ord kläder som riktar sig till den publik vars åsikter och sociala feedback är väsentlig för dess självbild och den roll hen gestaltar.⁴⁰ När önskvärd feedback erhålls från observatörerna kan människan tolka och förstå sig själv genom andras ögon.⁴¹

1.6.2 Pierre Bourdieu

En av de mest ledande teoretikerna är sociologen Pierre Bourdieu som 1979 skrev det betydelsefulla verket *La Distinction*. Då en del av *Distinktionen* är översatt till svenska och finns med som utdrag i *Kultursociologiska texter* har jag valt att undersöka närmre hur Pierre Bourdieu ser på begreppen kapital och habitus samt hur de kan ses ur ett modevetenskapligt perspektiv. För att få en uppfattning av vad hans teorier innebär kommer jag inkludera Lars Holmbergs bok *Teorier om mode* som en kompletterande teoretiker. Pierre Bourdieus vetenskapliga teorier om kapital, habitus och fält är ett av de viktigaste bidragen till den samhällsvetenskapliga forskningen. I *Distinktionen* studerar han hur människor och institutioner förhåller sig till varandra genom levnadssätt och relationer samt hur smaken kan ses som en sorts klassmarkör som förs vidare generation efter generation.⁴² Han riktar även sin forskning mot den materiella och kulturella konsumtionen, till exempel konst, mat och kläder. Smaken kan ses som en formel som grundar sig i individens livsstil.⁴³ Den upplyser även hur diverse sociala gruppers livsstilar ser ut, något som kan visas

³⁷ *ibid.*, s. 49.

³⁸ Kaiser, S. (1996). *The Social Psychology of Clothing: symbolic appearances in context* (2:e uppl.). New York: Fairchild Publications. s. 192-193.

³⁹ *ibid.*, s. 196.

⁴⁰ *ibid.*, s. 200.

⁴¹ *ibid.*, s. 190.

⁴² Holmberg, L. (2008). *Teorier om mode. Stil som historiskt och teoretiskt objekt*. Stockholm: Carlsson. s. 208.

⁴³ Bourdieu, P., Broady, D., & Palme, M. (1993). *Kultursociologiska texter*. Stockholm; Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion. s. 303.

genom dess klädstil eller intressen.⁴⁴ De smakpreferenser som en person ger uttryck för är beroende av vilken klassbakgrund den har. En person som är uppvuxen med en typ av klädstil kommer troligen att dras till den eftersom att det är något som blivit standardiserat genom uppväxten.⁴⁵

I *Distinktionen* har Pierre Bourdieu använt sig av tre stycken begrepp för att undersöka olika maktförhållanden. De begrepp som han har granskat är *habitus*, *fält* och *kapital*. Habitus är de erfarenheter människan har sedan barnsben och som därmed finns inpräglade i ens sinne. Habitus speglar erfarenheter i form av vad man har varit med om och sett i sitt liv, bland annat sakerna man gjort och personerna man mött. Det är de tidigare erfarenheterna som styr de val människan dagligen gör, till exempel när hen väljer kläder. Avgörande för om individen tycker om något eller inte är grundat i personens habitus.⁴⁶

Det andra begreppet som Pierre Bourdieu skriver om är kapital som skulle kunna ses som tillgångar eller värden som erkänns av andra människor. Han skiljer på tre olika varianter av kapital: *socialt*, *ekonomiskt* och *kulturellt kapital*.⁴⁷ Det sociala kapitalet kan associeras med kontakter och att tillhöra specifika sociala umgängen. En individs sociala kapital kan även åskådliggöras genom dennes kläder och hur hen klär sig jämligt med en grupp eller klass i samhället.⁴⁸ Ekonomiskt kapital förknippas med materiella tillgångar och pengar, till exempel vad en person har i lön eller får ut av ett arv. Det är något som människan lär sig är av värde redan under uppväxten då huruvida hög eller låg någons inkomst är har en viss tendens att forma smaken. Till exempel kan en märkesväska indikera att ägaren till den har ett bra ekonomiskt kapital som i sin tur övergår till ett symboliskt då det visar att hen har pengar. Tillsammans är det ekonomiska och sociala kapitalet med i bildandet av det kulturella kapitalet som knyter an till bland annat marknad. Det kulturella kapitalet kan endast fungera så länge människor, eller sociala grupper, har en gemensam förståelse för smak och kännedom inom det särskilda fältet.⁴⁹ Det tredje och sista begreppet som är av relevans för att förstå Pierre Bourdieus teorier är fält. I ett fält anser han att en grupp och/eller institutioner strider om något som dessa individer påstås ha gemensamt med varandra. Inom dessa olika fält kan det försiggå en kamp och konkurrens om sociala positioner.⁵⁰

⁴⁴ *ibid.*, s. 249-251.

⁴⁵ *ibid.*, s. 247; Holmberg, L. (2008). s. 208.

⁴⁶ Holmberg, L. (2008). s. 210.

⁴⁷ *ibid.*, s. 208

⁴⁸ *ibid.*, s. 209.

⁴⁹ *ibid.*, s. 208-210.

⁵⁰ *ibid.*, s. 211.

1.6.3 Disposition

I nästföljande kapitel kommer jag studera det empiriska material som jag samlat in och därefter sätta det i relation till tidigare forskning och teoretiskt ramverk. Först kommer jag göra en kort presentation av informanterna. Därefter kommer jag analysera hur studenterna i Lund ser kläder som ett kommunikationsmedel, huruvida klädstilen har förändrats sedan de började studera och hur kläder kommuniceras på Malmö Nation. Den andra delen av analysen berör informanternas relation till kläderna som hänger i garderoben och det som dem bär. Utifrån det kommer jag diskutera hur studenternas smak och habitus påverkar dem i Lund. I den tredje och sista delen diskuterar informanterna på vilket sätt deras klädstil ändras i olika sociala sammanhang och hur de genom kläderna de bär gör ett framträdande inför omgivningen.

2 Analys

2.1 Presentation av informanterna

Då studien har sin grund i de kvalitativa intervjuer som gjorts under arbetets gång, kommer en kort presentation av de som blivit intervjuade. Då alla informanter studerar vid Lunds universitet samt är aktiva på samma nation har jag valt att anonymisera studenterna med fingerade namn:

Erik, 23 år, från Malmö, läser ekonomiprogrammet på Ekonomihögskolan.

Isabella, 21 år, från Göteborg, läser systemvetenskap på Ekonomihögskolan.

Julia, 23 år, från Göteborg, läser digitala kulturer på LUX.

Lisa, 24 år, från Stockholm, läser medie- och kommunikationsvetenskap på SOL.

Johan, 24 år, från Lomma, läser service management på Campus Helsingborg.

Anton, 25 år, från Stockholm, har läst kandidat i organisation och ledarskap samt en master i managing people, knowledge & change vid Ekonomihögskolan.

2.2 Kläder som kommunikationsmedel i olika sammanhang

I följande kapitel kommer informanternas synsätt på huruvida kläder kan anses som ett kommunikationsmedel för att passa in i olika sammanhang, och i så fall på vilket sätt, i studentstaden Lund, till att analyseras.

Johan flyttade till Lund för fyra år sedan för att studera service management vid Campus Helsingborg. Han beskriver sin klädstil som relativt casual men ändå fancy och att klä upp sig i skjorta, smala kläder och bra märken är något han tycker om att göra till vardags men även till fest. Dock har hans klädstil inte alltid sett ut så och menar att den har ändrats sedan första året i Lund:

Jag jobbade med kläder innan under två års tid och då jobbade jag i kostym och slips dagligen. Jag har fortfarande väldigt mycket kostymer, kavajer och slipsar hemma. Klädde mig väl så det första året i Lund, jag stack ut med mina outfits i kavaj. Men idag klär jag mig betydligt mer casual och uppskattar en vanlig stickad tröja i svart eller blå färg, ett par schyssta jeans och sneakers.

Johan⁵¹

Studiens resultat samt tidigare forskning visar att det kan vara jobbigt att komma ny till en stad och försöka förutspå de övriga studenternas klädkoder. Till ytan sett kan studenter inom en fakultet eller nation vara klädda på samma sätt då de är delar av en helhet och har likadan smak. Vilket i sin tur kan leda till att den nya studentens klädstil förändras utifrån vilket gäng eller förslagsvis nation hen vill tillhöra.

Likt Johan har även Anton varit i Lund ett längre tag då han flyttade hit för sex år sedan och har sedermera läst både en kandidat och master på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet. Hans klädstil går åt dandy-hållet och den är ytterst europeisk och italiensk då han gillar plagg med bra passform. I garderoben finner han även många bra baskläder samt några få plagg som sticker ut och har det där extra.⁵² Men till skillnad från Johan som blivit mer casual i sin klädstil menar Anton att han vågar ta ut svängarna mer i Lund än i Stockholm:

I högstadiet var jag klassiska Stockholmstypen medan jag i gymnasiet klädde mig mer estet. Någonstans i slutet av gymnasiet/sabbatsåret började jag hitta min egen stil och kände mig mer bekväm i det jag har.

Anton⁵³

⁵¹ Johan; student vid Lunds Universitet. Intervju 2020-04-17.

⁵² Anton; student vid Lunds Universitet. Intervju 2020-04-20.

⁵³ Intervju, Anton.

Förändringarna som kan komma att utspelas i studenternas klädstil indikerar på den omväxling som sker i de sociala relationerna när de kommer till en ny plats eller rör sig i nya umgängen. De spänningar som finns mellan diverse sociala grupper presenterar sig på olika sätt i det offentliga rummet vilket kan bli en bidragande faktor till att individen ändrar sin klädstil.⁵⁴

Gemensamt för informanterna är att de är medlemmar och aktiva på samma nation. Malmö Nation med dess 3200 medlemmar och cirka 500 aktiva är en av de största nationerna i Lund.⁵⁵ Förutom att det är där alla sex informanter hänger så bor även tre av dem i nationens studentbostäder. Informanterna berättar att de alla känner sig trygga och självsäkra i sin nuvarande klädstil vilket har resulterat i att andra personers åsikter inte är av samma relevans som det tidigare varit. Däremot märker de av en tydlig hierarki och status i form av vad man har på sig på Malmö Nation. Isabella nämner att hon personligen inte lägger några värderingar eller status i vad någon har för kläder på nationen, men hon kan emellertid se på både Ekonomihögskolan och Malmö Nation att många lägger vikt vid vad andra har på sig i form av att någon bär märkeskläder, har på sig dem senaste trenderna eller bär någonting som sticker ut:

Jag skulle säga att många på Malmö Nation, som jag uppfattar det, vill visa genom sina kläder att dom har pengar.

Isabella⁵⁶

Informanterna är eniga om att det finns grupper inom nationen som urskiljer sig med hjälp av det dem har på sig. Julia är överens med Isabella och anser att det finns personer på nationen som försöker visa genom det dem har på sig att dem har pengar:

Om det kommer in ett tjejgäng på Malmö Nation kan man se att blusarna är av bra kvalitet och säkert 100% silke, och så har dom Chanelväska. Jag skulle ljuga om jag säger att jag inte känner mig hotad, eller känner mig sämre. Jag vill också ha den väskan eller vackra blusen. På Malmö Nation skulle jag verkligen säga att jag märker av status i form av hur man klär sig. Men jag tror också att jag hamnat i ett umgänge där det är chill stämning då alla har samma förutsättningar så jag umgås inte riktigt med dom som har Chanelväska, om jag hade gjort det hade det varit väldigt jobbigt, då hade jag känt att jag inte hade något att ge.

Julia⁵⁷

⁵⁴ Crane, D. (2000). *Fashion and its social agendas: class, gender, and identity in clothing*. Chicago: University of Chicago Press. s. 3.

⁵⁵ Malmö Nation. (År saknas). *Nationen*. Hämtad från: <https://malmonation.com/nationen/> (2020-07-24).

⁵⁶ Isabella; student vid Lunds Universitet. Intervju 2020-04-07.

⁵⁷ Julia; student vid Lunds Universitet. Intervju 2020-04-07.

Professorn Carolyn Mair skriver att det finns mindre grupper i en större grupp, till exempel på Malmö Nation där det finns olika grupperingar, som skiljer sig från mängden genom enstaka plagg eller klädstilar. En subkultur, eller mindre grupp likt tjejjänget med Chanelväskan som Julia nämner, syftar till att vara exklusiva och inte vara en i mängden i den större gruppen.⁵⁸ I detta fall sticker de ut genom att, vilket Isabella påpekar i intervjun, visa att de har pengar. Julia berättar att hon inte umgås med personer inom studentlivet som håller en annan ekonomisk standard än hon själv då hon hade tyckt att det vore jobbigt. Goffman ger sin syn på saken och menar att människan idealiserar de personer som till exempel har mycket pengar eller hög status inom en grupp, och därmed försöker se ut eller efterlikna dessa personer genom att klä sig som dem, i ett försök att passa in i det sociala sammanhanget.⁵⁹ Strävan av att vara som de man idealiserar är stor, vilket kommer till uttryck genom att man är villig att göra de uppoffringar som krävs, till exempel köpa en blus i silke trots att man inte har råd, för att vidmakthålla sin personliga fasad vid ett uppträdande.⁶⁰

Anton och Lisa tycker inte att det läggs någon status i huruvida en person bär märkeskläder på respektive skolor, men däremot har dem intrycket av att om man har fina kläder så kan det hjälpa en på traven. Till skillnad från kårerna som deras utbildningar tillhör anser de att vissa nationer, Malmö Nation i synnerhet, påminner om hur man klädde sig i märkeskläder med stora loggor under gymnasieåren:

Vet inte om jag skulle märka av status lika tydligt som jag märker av trender i vad folk har på sig. Efter första terminen i Lund hade ett antal par skor förstörts på Malmö Nation så jag slutade dressa upp för att gå på Malmö Nation, jag är mer chict klädd i mitt vardagliga liv än där. Men på vissa ställen kan jag känna att det är mer uniformslikt med Ralph Lauren skjorta med logga som jag inte är jätteförtjust i men folk kör sina grejer. Det är väldigt uniformt och påminner om gymnasiet lite.

Anton⁶¹

Ja men det tycker jag. Kanske inte status på det sättet men jag märker av och ser trender i vad folk har på sig. Det ska gärna vara fina och dyra märken med loggor som syns. Det påminner om gymnasietiden när alla såg likadana ut och hade finare märkeskläder på sig. Precis som jag kände under den tiden kan jag även nu känna av en viss status, man vill liksom inte sticka ut från mängden, man vill passa in och leva upp till standarden.

Lisa⁶²

Att bära kläder med tydliga loggor på kan vara bra på det sättet att utomstående, som från första början inte känner till gruppens klädkod, kan känna igen den och på så sätt skapa en uppfattning om personen som bär plagget, gruppen i det stora hela men även märket.⁶³ Anton köper mycket av hans

⁵⁸ Mair, C. (2018). *The Psychology of Fashion*. New York: Routledge. s. 71.

⁵⁹ Holmberg, L. (2008). s. 172.

⁶⁰ Goffman, E. (2009). s. 40.

⁶¹ Intervju, Anton.

⁶² Lisa; student vid Lunds Universitet. Intervju 2020-04-27.

⁶³ Mair, C. (2018). s. 70.

kläder från märkena Massimo Dutti och Brothers, då de inte har några tydliga loggor på sig.⁶⁴ På somliga ställen i Lund, där det finns ett symboliskt kapital, kan det löna sig att till exempel bära ett klädesplagg utan synlig logga då de som befinner sig på stället troligen delar samma smak och därmed kan läsa tröjan som ett tecken. I det fallet skulle kläderna som Anton bär symbolisera att han har pengar samt status. Under gymnasietiden bar Lisa mestadels märkeskläder med synliga loggor och umgicks i kretsar där det var en norm, vilket har resulterat i att det är märken och grupper av människor hon än idag dras till. Anledningen till varför Lisa, liksom de övriga informanterna har hamnat på Malmö Nation, kan bero på att människan automatiskt dras till de ställen och personer den från början är säker på att den kommer tycka om och som delar liknande smak. Inte helt ovanligt är det att personer till en början ställer sig skeptiska till att prova sådant som de inte tycker om, vilket i sin tur beror på dess habitus och vad den är vana vid.⁶⁵ Informanternas delade habitus har resulterat i att de klär sig som sin sociala grupp och hamnar i de kretsar som de är uppvuxna i och därmed tycker är familjära.⁶⁶

2.3 Klädernas betydelse för individen

Genom att fråga informanterna vad kläder betyder för dem har jag tagit reda på och fått en bredare förståelse för klädernas betydelse hos den enskilda individen. Utöver att beskriva hur de definierar kläder fick de även beskriva sina favoritplagg och berätta i fall plagget har någon betydelse för dem. Kläderna kan som tidigare nämnt ses som ett slags språk som kommunicerar något slags budskap eller meddelande till omvärlden.

Isabellas spontana svar på frågan vad kläder betyder för henne var att man inte går naken, men efter en stunds betänketid utvecklar hon sitt svar och menar att kläder betyder att man har chansen att sätta på sig något snyggt som kan framhäva kroppen eller den man är.⁶⁷ Lisa är inne på samma spår och berättar att kläder betyder väldigt mycket för henne då hon anser det vara ett tillvägagångssätt att få uttryck för sin kreativitet och på så vis ha möjligheten att experimentera fram olika stilar samtidigt som hon uttrycker sig själv.⁶⁸ När jag frågar Julia vad kläder betyder för henne lyfter hon dess betydelse för självkänslan och syftar på att kläderna säger något om huruvida bra eller dålig den är:

⁶⁴ Intervju, Anton.

⁶⁵ Holmberg, L. (2008). s. 212.

⁶⁶ Bourdieu, Pierre. (2010). *Distinction - A social critique of the judgement of taste*. London, New York: Routledge. s. 165-167.

⁶⁷ Intervju, Isabella.

⁶⁸ Intervju, Lisa.

Det låter kanske hemskt, men om jag har dåligt självförtroende en dag så känner jag att jag behöver vissa kläder för att känna mig bekväm och det betyder så mycket.

Julia⁶⁹

Anton har svårt att sätta finger på vilket sätt kläder har en stor betydelse för honom. Vidare utvecklar han att han inte bryr sig lika mycket om vad folk tycker om det han har på sig, till skillnad från hur det var när han var yngre. Men precis som Julia tycker han om när kläder sitter bra på kroppen då det resulterar i att han känner sig bekväm i sig själv.⁷⁰

Jag ber informanterna att beskriva sina favoritplagg som hänger i garderoben och de är alla eniga om att basplaggen är favoriterna eftersom att dem både är snygga och bekväma:

Jag hade ett par mörka chinos som gick sönder nu i höstas som var mitt favoritplagg. Annars är kavaj en favorit till viss del, gärna i ull då det är bekvämt. Jag går inte ut varje dag i kavaj och känner mig business, utan det handlar mer om bekvämlighet. Jag gillar även en bra cardigan gärna med en ordentlig och kraftig sjalslag, det är en av mina favoriter. Mina favoritsaker överlag har varit baskläder egentligen.

Anton⁷¹

Erik och Isabella håller med Anton i sina svar och anser att ett par jeans och en vit eller svart t-shirt alltid fungerar då det både är snyggt och bekvämt. Lisa lyfter kavajen och den vita krispiga skjortan lite extra, men berättar även att hon har ett basplagg som favorit då den följt med henne under en längre tid:

När jag skulle börja ettan på gymnasiet köpte jag en svart, helt vanlig, blus på Zara för 700 kronor. Jag minns att jag tyckte det var så dyrt där och då, men jag använder faktiskt den blusen än idag. Det är ett bra basplagg som fungerar till allt. Om jag inte vet vad jag ska ha på mig så hänger den alltid i garderoben och väntar på mig haha. Dessutom finns det mycket minne kopplat till den, jag har liksom haft den i nästan nio år...

Lisa⁷²

Ett plagg kan medvetet eller omedvetet ha en stor betydelse för en individ då kläderna används bland annat för att komma ihåg den man en gång varit men även visualisera det potentiella och framtida jag som eftersträvas.⁷³ Den svarta blusen har i detta fall haft en stor betydelse för Lisa då

⁶⁹ Intervju, Julia.

⁷⁰ Intervju, Anton.

⁷¹ Intervju, Anton.

⁷² Intervju, Lisa.

⁷³ Woodward, S. (2007). s. 51.

hon gått igenom mycket i den. Från att ha slutat nionde klass, till alla gymnasieår och slutligen universitetstiden.⁷⁴ Utöver att blusen har betytt mycket för Lisa kan den även ha ökat i värde.

2.3.1 Klädernas djupare betydelse för identiteten

Julia beskriver sin klädstil som anonym och inte jätte extravagant men proper med en twist då där hänger några skinnbrallor och Dr. Martens kängor i garderoben. Hon berättar att hon omedvetet följer trender och ibland kan komma på sig själv med att bära trendplagg som finns i butikerna. Dock anser hon inte att hennes klädstil säger så mycket om henne som person:

Nja, nej inte så mycket. Vissa kan man ju se men jag tycker att jag är ganska anonym. Väldigt många skulle kunna ha på sig det jag har på mig och vi kan vara väldigt olika.

Julia⁷⁵

Isabella med en basic och ledig klädstil har samma tankesätt som Julia och anser inte stilen vara något märkvärdigt som man lägger märke till:

Jag tror att kläder kan säga mycket, kanske inte just för mig då jag inte är jätte modeintresserad men jag kan tänka mig att kläder kan spela en väldigt stor roll för ens identitet om man vill uttrycka sig genom dem. Men jag känner mer att jag sätter på mig det som jag tycker är snyggt.

Isabella⁷⁶

Bägge informanternas svar är väldigt intressanta då dem tycker att kläderna kan säga något om personligheten samtidigt som klädstilen inte säger något om dem. Isabella påstår att hon inte är särskilt modeintresserad och förklarar att kläderna därför inte säger så mycket om henne. Ett mindre intresse för mode och kläder behöver dock inte betyda att man friskriver sig från att kläderna kommunicerar någon form av meddelande till omgivningen. Det Isabella möjligtvis menar är att hon inte pratar genom sina kläder och på så sätt inte ger omgivningen en glimt av hennes personlighet, men genom det hon har på sig ger hon omgivningen en uppfattning om vem hon är. Enligt Malcolm Barnard är de flesta människorna medvetna om att kläderna dem bär, eller kombinationen av olika plagg, sänder ut något slags meddelande. Däremot lägger han tyngd i att vi sällan tänker på vad det är för uppfattningar som vi signalerar ut.⁷⁷ När individen befinner sig på scen, eller i olika sociala sammanhang, spelar den diverse roller där publiken förväntas ta de intryck

⁷⁴ Intervju, Lisa.

⁷⁵ Intervju, Julia.

⁷⁶ Intervju, Isabella.

⁷⁷ Barnard, M. (2002). s. 72.

den lämnar på allvar. Den som i gruppen anses vara anonym eller ointresserad av mode förväntas också att besitta dem egenskaperna som publiken tycker att hen sitter på. Människan spelar därmed en roll som bygger på den uppfattning hen har skapat om sig själv och den hen är i enlighet med publikens tycke.⁷⁸ Dock verkar det som att teorierna skiljer sig något åt här. Malcolm Barnard anser att kläderna sänder ut budskap eller meningar om en person men att det inte är något hen lägger ner större tankeverksamhet på. Erving Goffman menar att människan spelar olika roller, som i sin tur blir delar av en identitet. I samband med att individen spelar olika roller behöver hen även reflektera över vad det är som hen sänder ut för att upprätthålla fasaden. Informanternas svar indikerar på att de flesta vill uttrycka olika identiteter med hjälp av kläderna som de bär, oavsett om det är medvetet eller omedvetet. Erik håller delvis med mig när jag ger honom ett påstående som berör huruvida vi uttrycker vår identitet genom våra kläder. Han understryker att kläderna har betydelse för den som har som mål att uttrycka en viss identitet, eller försöker passa in ett sammanhang.⁷⁹

Något som har framgått av informanterna är att många av de studenter som hänger på samma nattklubb, nation eller bor i samma hus är födda och uppvuxna i Stockholm. Det har lett till att de flesta medger att de sedan tidigare hade förutfattade meningar gentemot en del studenter i Lund, vilket även är något som Anton bekräftar:

Folk kan ju få förutfattade meningar om vem man är utifrån vad man har på sig. Jag har någon som skrivit i min sångbok 'åh första gången jag träffade dig verkade du vara ett as men nu älskar jag dig'. Ibland hjälper det inte att man är stockholmare i Lund heller. Jag tror det kan vara både och.

Anton⁸⁰

En persons fasad kan därmed bli en kollektiv representation då den givna personliga fasaden blir opersonlig på så sätt att den ger upphov till stereotypiserade förväntningar av personen i fråga. Det är inte vi själva som skapar en lämplig fasad, utan den fasad vi har, eller får när vi kommer till ett nytt ställe, väljs ut åt oss.⁸¹ Under ett framträdande har individen en tendens att kamouflera vissa saker och synliggöra andra som är anpassade till rollen. Kläderna kan ses som mystifikation, som både döljs och framhävs, då en kostym till exempel kan signalera en viss sak på en särskild plats.⁸² När Anton, som stockholmare, kommer till Lund för studier iförd en kavaj av fint material synliggör

⁷⁸ Goffman, E. (2009). s. 25-26.

⁷⁹ Intervju, Erik.

⁸⁰ Intervju, Anton.

⁸¹ Goffman, E. (2009). s. 33.

⁸² Holmberg, L. (2008). s. 174.

han välstånd vilket kan leda till de förutfattade meningar han pratar om. Beroende på vart en person är uppvuxen tycks hen kunna tyda olika klädstilar och trender. Om man kommer från en liten stad kan det synas utifrån hur man klär sig vilket även kan innebära att man sticker ut från mängden på ett annat sätt än personerna från huvudstaden gör. Eftersom att sättet en klär sig på påverkas bland annat av hur uppväxten har varit och de som man umgås med så kan det leda till att de som kommer till Lund från samma stad bildar en majoritet som klär sig identiskt.

2.3.2 Snyggt versus bekvämt

Att känna sig välklädd och fin är något som alla informanter strävar efter, oavsett om de är modeintresserad eller inte. När en person känner sig bekväm i det hen har på sig frigörs alla de tankar som berör huruvida kläderna sitter snyggt på kroppen eller hur man uppfattas av omgivningen:

Om jag har en riktigt snygg outfit får jag ett bättre bemötande, men det tror jag beror mycket på att man har en annan utstrålning. När jag känner mig bekväm i det jag har på mig blir jag mer social, men när jag känner mig ful så ser jag inte så snygg ut i heller, jag tror att jag kan se ganska sur ut om jag inte är nöjd.

Julia⁸³

Om man känner sig bekväm i något så kommer man se bekväm ut i det. Det är så fort man bär någonting som man inte är bekväm i så syns det och då ser det ut som att man har på sig en utklädnad istället för att man har på sig sina egna kläder.

Anton⁸⁴

Kläderna är med andra ord kopplade till sättet individen betraktar sig själv på och har en stor påverkan när det gäller den utstrålning hen har gentemot omgivningen. Kombinationer av kläder väljs utifrån hur publiken i det offentliga rummet ska se en, vilket kan leda till att individen klär sig sig mer för andra än för sig själv. Det är i det offentliga rummet som behovet av att visa sig från sin bästa sida är som störst. Genom att bära fashionabla kläder uttrycker man sin identitet och gör anmärkningar på vem man är.⁸⁵ Till skillnad från teoretikerna är informanterna i studien kritiska till att klä sig för andra och berättar att de känner sig så pass säkra i sig själva och sin klädstil att det är för sin egna skull som dem klär sig. Vilket utmynnar i att deras attityd gentemot omvärlden blir annorlunda då dem är bekväma i det dem har på sig. När någon inte är bekväm i de kläder som hen har på sig förändras auran och kläderna skulle snarare se ut som en utklädnad personen inte valt att bära:

⁸³ Intervju, Julia.

⁸⁴ Intervju, Anton.

⁸⁵ Crane, D. (2000). s. 237.

Jag vet många gånger när man känt sig bekväm i det man går ut i, och då klär jag mig inte för någon annan. Och om jag känner mig snygg då kommer jag inte bry mig om vad andra tycker, då går jag verkligen ut för att jag känner mig snygg och bekväm.

Isabella⁸⁶

När jag tidigt under min studieperiod brukade ha kavaj på mig fick jag ofta höra att jag var finkläd. Det resulterade i att jag fick en annan attityd när jag klädde mig så, jag kände mig på ett annat sätt och fick en ny approach.

Johan⁸⁷

Personer som känner sig attraktiva psykiskt, till exempel genom att de är bekväma i sina kläder, visar sig vara mindre osäkra när de rör sig i det offentliga rummet än vad en person som känner sig obekväma gör.⁸⁸ Anledning till varför kläder kan göra människan obekväma kan bero på att hen bär något som hen inte brukar eller på grund av att klädkoden inte har uppfattats korrekt i ett socialt sammanhang. När vi upplever oss vara klädda i fel kläder eller stil kan vi råka ut för det som kallas *Hysteresis-* eller *Don Quijote-effekten* som innebär att vi kan känna att vi inte hör hemma i det offentliga rummet då vi missuppfattat de koder som gäller.⁸⁹ Ett exempel på en sådan situation för informanterna skulle vara att till exempel gå till skolan i mjukisbyxor:

Jag skulle aldrig ta på mig mjukisbyxor och gå ut i det. Det är verkligen en no-go zone. Om jag skulle göra det skulle jag nog känna mig stor, eller snarare plufsig, ofräsch och mitt självförtroende skulle inte vara särskilt existerande tyvärr. Dock tycker jag att det är ett väldigt skönt plagg men det gör sig inte särskilt bra i sociala sammanhang.

Lisa⁹⁰

En anledning till varför informanterna anser mjukisbyxor vara ett plagg som man bär när man är hemma och inte ute i sociala sammanhang kan bero på att det är inom fältets doxa. Det vill säga något medlemmarna håller som en självklarhet eller norm att man inte bär inom Malmö Nation eller i skolan.⁹¹ De svar som sticker ut mest bland informanternas är Johan och Antons:

Det är för att jag inte tycker att mjukisbyxor är snyggt, och för att det inte är min stil så jag har därför inte haft någon anledning till att handla det. Jag har aldrig haft en "sådan" stil och tycker därför inte att jag ska lägga pengar på det. Jag ser inget behov av att köpa det i heller då jag tycker att jag har tillräckliga komplement till det. Istället för ett par mjukisbyxor kan jag ta på ett par sköna jeans eller bomullsbyxor.

Johan⁹²

⁸⁶ Intervju, Isabella.

⁸⁷ Intervju, Johan.

⁸⁸ Kaiser, S. (1996). s. 169.

⁸⁹ Holmberg, L. (2008). s. 210.

⁹⁰ Intervju, Lisa.

⁹¹ Holmberg, L. (2008). s. 211.

⁹² Intervju, Johan.

Jag tycker att ett par kostymbyxor i ull kan vara skönare än ett par mjukisbyxor, hur konstigt det än låter. Men där har det varit mer fokus på passform, att allt sitter bra och är skönt.

Anton⁹³

Informanterna jämför att gå till skolan i mjukisbyxor med att dyka upp i smutsiga kläder eller se allmänt ovårdad ut. De tycker att det sänder ut fel signaler till omgivningen och vilket kan resultera i att övriga studenter som de möter kan bli dömande gentemot dem och det dem har på sig. Anton upplever att människor kan döma om någon skulle dyka upp i något plagg som är smutsigt, trasigt, väldigt nedslitet eller om man ser allmänt ovårdad ut. Julia håller med Anton och tycker det är viktigt med rena kläder för att visa för sin omgivning att man bryr sig om dem:

Detta är yligt men säg att jag bjuder in på fördrink, då vill jag ändå att gästerna ska fixa sig lite och ha rena kläder. Jag tycker inte det är kul om dem kommer i en skrynklig tröja, trots att jag kanske är den som oftast gör det haha. Förr på gymnasiet kunde jag komma till skolan i träningsights men idag skulle jag tycka att det känns respektlöst, och då menar jag inget illa mot dem som gör det men tänker mer för deras skull.

Julia⁹⁴

Julia berättar över Zoom vad hon har på sig den dagen. Hon beskriver att hon är på sin familjs landställe och att hon har på sig lila tights, en grå t-shirt och ett par gamla slitna tofflor som hon en gång i tiden tyckte var jättesnygga. Hon berättar att bara för att hon är på landet är det inte okej att klä sig hur som helst. Gränsen går vid att ha på sig de tightsen som hon bär, och påstår att om hon hade burit en gammal tjocktröja till det skulle hon känna att hon tappat sig själv.⁹⁵ Daniel Miller bekräftar det informanterna säger genom att berätta att i hemmet är det vanligt att individen tar på sig mjukiskläder eller i somliga fall även smutsiga kläder. Om de kläderna endast blir burna i hemmet så bejakar individen klädernas roll genom att klä upp sig när hen ska iväg någonstans.⁹⁶ Gemensamt för studenterna när det gäller deras synsätt på mjukiskläder är att de alla delar habitus och att de kläder som dem väljer att ha på sig tenderar att påverkas av hur de vill att de övriga i den sociala kretsen ska se dem⁹⁷:

Jag tror att jag påverkas av min mamma som är föreläsare och jag märker att hon vill klä sig ordentligt för sina studenter, jag har lärt mig därifrån att man ska se anständig ut. Sen tror jag också att man mår bättre av att man känner sig snygg och är nöjd med vad man har på sig.

⁹³ Intervju, Anton.

⁹⁴ Intervju, Julia.

⁹⁵ *ibid.*

⁹⁶ Miller, D. (2010). *Stuff*. Cambridge: Polity Press. s. 32-34.

⁹⁷ Kaiser, S. (1996). s. 182.

Det Julia beskriver är hur hennes mammas yrke har påverkat henne när det kommer till hur hon väljer att klä sig. Konsten att klä sig ordentligt och se anständig ut är något som symboliserar förmågan att klä sig rätt och känna till vad det är för klädkod som gäller i vissa situationer, exempelvis på ett universitet.⁹⁹ Som informanterna antyder så vore det fel, i deras tycke, att komma till skolan i smutsiga kläder eller mjukisbyxor då det skulle kunna innebära att dem inte kan de klädkoder som de övriga studenterna fått meddelat till sig.

2.4 Mötet med nya människor

I det offentliga rummet kan individens klädstil komma att förändras. Studien tyder på att informanterna är enade om att deras stil förändras beroende på vem det är dem ska möta. Jag gav varje enskild individ två olika scenarion som löd:

- Du ska gå på en första dejt i Lund, hur klär du dig och vem klär du dig för?
- Du ska gå på en arbetsintervju, hur klär du dig och vem klär du dig för?

Det kan hända att individen stundom tar ett steg tillbaka och ifrågasätter varför hen klär sig som hen gör. Genom att stanna upp kan även nyfikenhet kring varför hen gillar stilen och om hen omedvetet försöker imponera på någon att väckas.¹⁰⁰ Informanterna berättar att när de ska ut och festa i Lund klär de sig främst för att imponera på andra:

Då klär jag mig för att få ragg. Jag försöker ha något som är lite classy men ändå utstickande, man vill ändå locka till sig 'the good guys' och då kan man inte klä sig hur utmanande som helst. Men man vill ändå ha något lite spicy som sticker ut. Jag klär mig lite för killarnas skull men samtidigt vill jag ju känna mig snygg när jag går ut, jag har mycket roligare då.

Julia¹⁰¹

Men kläderna skiljer sig åt när Julia hänger på nattklubb och om hon ska gå på en dejt i Lund. Främsta anledningen till varför den gör det beror på att hon gärna klär sig anonymt på dejten då hon inte vill att killen hon träffar ska påverkas av det hon har på sig och skapa en uppfattning om henne

⁹⁸ Intervju, Julia.

⁹⁹ Holmberg, L. (2008). s. 209.

¹⁰⁰ Kaiser, Š. (1996). s. 173.

¹⁰¹ Intervju, Julia.

innan han lär känna henne. Anton har ett annat synsätt än Julia och menar att han skulle klä sig som vanligt, oavsett om han har en utstickande stil eller inte:

Jag kan inte se varför jag skulle klä mig på något annat vis än hur jag gör vanligtvis, för om man är på en dejt ska man ändå få se och lära känna mig för den jag är.

Anton¹⁰²

Informanterna berättar att de upplever det svårt att klä sig inför en första dejt då man varken vill vara underklädd eller överklädd. En av de kvinnliga deltagarna upplever en rädsla att personen de ska träffa kommer avsky kläderna som hon har på sig och att han därmed kommer att skämmas om de träffas ute. Därför är det inte ovanligt att kläderna en person bär på första dejten är noggrant utvalda och som kan ge en fördelar.¹⁰³ Individen kan dyka upp på dejten i attraktiva kläder, stylat hår och fin makeup men i slutändan är det inte det yttre som är det avgörande intrycket hos en person utan vad som finns bakom den personliga fasaden.¹⁰⁴

På en arbetsintervju skulle informanterna klä sig propert för att verka seriösa och ge ett bra första intryck på arbetsgivaren eller rekryteraren. Erik berättar att han främst skulle klä sig för arbetsgivaren men att hans klädsel skulle variera beroende på vad det var för arbetsintervju. Om Johan skulle gå på en arbetsintervju skulle han ta på sig en kavaj och klä upp sig extra för att imponera på arbetsgivaren:

Jag skulle klä mig för min egna skull men om jag skulle köra på någon kavaj är det främst för arbetsgivaren eller rekryteraren.

Johan¹⁰⁵

Inför en arbetsintervju klär informanterna upp sig mer än vanligt för att ge ett seriöst första intryck på arbetsgivaren. Att komma uppklädd till en intervju iförd kavaj kan ses som att aktören spelar en roll och utgår från att publiken ska ta de intryck som skapas på scen på allvar. Målet är att arbetsgivaren ska tro, genom aktörens kläder, att hen har de egenskaper hen tycks inneha.¹⁰⁶ Kavajen kan ge ett intryck av att arbetssökaren är seriös och ordentlig, vilket sätter press på aktören att hen är den som hen utger sig för att vara.¹⁰⁷ Den som uppger sig att vara en duktig talare eller

¹⁰² Intervju, Anton.

¹⁰³ Holmberg, L. (2008). s 167.

¹⁰⁴ Kaiser, S. (1996). s. 201

¹⁰⁵ Intervju, Johan.

¹⁰⁶ Goffman, E. (2009). s. 25.

¹⁰⁷ Holmberg, L. (2008). s. 169.

snabblärd under en arbetsintervju kan vara så fokuserad och uppmärksam på att ge just de intrycken att hen till slut tappar fokus och därmed har gett en föreställning av något som tar mer tid att visa upp för publiken än att utföra.¹⁰⁸

3. Avslutning

3.1 Slutdiskussion

Syftet med studien har varit att öka förståelsen och belysa hur studenter i Lund påverkas av varandra i sociala sammanhang. Genom individuella intervjuer har sex stycken studenter fått besvara hur de genom kläder konstruerar en identitet och hur de kommunicerar med hjälp av det dem har på sig. Mina frågeställningar har således varit:

- Anses kläderna vara ett kommunikationsmedel för att passa in i olika sammanhang?
- Vad kommunicerar studenter i Lund med hjälp av vad de har på sig för kläder?

Den forskning på ämnet som har bedrivits före min studie har visat sig stämma överens med de resultat som jag har fått fram genom analysen. Den tidigare forskningen har tagit upp huruvida våra kläder berättar något om oss och i sådana fall vad de kommunicerar. Bortsett från att våra kläder gestaltar vårt kön kan de även skildra vår status och livsstil. När jag frågade informanterna vad kläder betyder för dem var de alla tvungna att tänka till innan de slutligen kom fram till att de kan vara ett tillvägagångssätt att uttrycka önskad identitet på och ett hjälpmedel som kan både stärka och rasera deras självkänsla. Tydligast blev detta när några av informanterna beskrev hur deras självkänsla förändrades beroende på om de kände sig bekväma i kläderna de bar eller inte. Om de bar något de inte trivdes i upplevde de sig själva se sura ut och ha mindre roligt i det sammanhanget de befann sig i jämfört med om de var bekväma i det dem hade på sig.

Något unikt som jag fick fram i intervjuerna är att flertalet informanter anser att kläderna sänder ut meddelande om en person, men att de inte gör det om dem själva. Argumenten löd att de inte stack ut genom sina klädstilar eller på något annat sätt hade ett större intresse för mode. Här strider en del av resultatet i min analys mot den tidigare forskning som säger att våra kläder sänder ut meddelande om oss. Däremot går det att diskutera huruvida kläder kan säga något om somliga personer men ingenting alls om de som saknar intresse för mode. Trots detta fick de tänka igenom vad kläderna

¹⁰⁸ Goffman, E. (2009). s. 37.

betyder för dem själva. Genom forskning och teorier kan vi här se att kläder betyder mer än vad de vill erkänna. De är medvetna om hur de känner sig när de är obekväma i det dem har på sig och strävar därefter att klä sig så bekvämt som möjligt vilket kan vara ett resultat på att kläderna har en betydligt större betydelse.

Två av informanterna berättade att deras klädstil hade förändrats sedan de kom till Lund då den ena upplever sig ha blivit mer casual i jämförelse med det första året som student och den andra vågar ta ut svängarna mer. Tidigare forskning och teoretiker säger att sättet vi klär oss på färgas av den grupp vi tillhör då vi gärna identifierar oss med denna. Erving Goffmans dramaturgi förklarar att vi ändrar beteende eller byter roll beroende på vilken grupp som är vår observatör. De övriga informanterna är trygga i den klädstil de har i dagsläget och berättar att de klär sig för sig själva. Informanternas reflektioner går här emot Goffmans teorier då det visar sig att deltagarna inte ändrar klädstilen enbart för att situationen och kontexten dem befinner sig i förändras. Det kan i sin tur bero på att de inte upplever sig ha ett "manus" att följa som tar hänsyn till den roll de tagit sig an i det sociala framträdandet eller att de inte upplever sig ha en fasad att upprätthålla.

Anledningen till varför de alla har hamnat på Malmö Nation kan bero på deras habitus som ligger till grund för alla de val de gör. Värt att nämna är att det finns många likheter och olikheter i informanternas habitus. En olikhet är att de inte kommer från samma städer men en likhet är att de alla kommer från tre av Sveriges största städer, eller med omnejd, vilket kan ha påverkan på sättet de klär sig på och eventuella val av nation. Att tolka utifrån informanternas reflektioner är att de alla är noggranna med hur de klär sig och framstår inför sin omgivning. De rör sig i kretsar som genom märkeskläder omvandlar det ekonomiska kapitalet till ett symboliskt genom att bära de kläder som passar inom det fältet. Stilen och atmosfären på Malmö Nation beskrivs som att det läggs stor vikt vid huruvida någon bär märkeskläder och designväskor. Ingen av informanterna uppger sig vara "en av dem" som bär märkeskläder, designväskor eller lägger status i vad andra har på sig. Däremot är dem alla medvetna om att dessa personerna befinner sig på nationen och kategoriserar dem i en enskild grupp. Pierre Bourdieu menar med sitt kulturella kapital att en högre utbildning formar en individs smak och därmed dras hen mer till prestigefyllda kläder. I detta fall ställer jag mig kritisk till hans teori då alla är studenter med samma utgångspunkt, CSN. Däremot kan universitetsstudenters smak formas utifrån studierna och personerna dem möter. De uppger sig inte lägga status i vad andra har på sig men däremot berättar dem att de skulle ta avstånd och döma om någon de känner skulle dyka upp i smutsiga kläder. Det kan bero på att smutsiga kläder inte är en

del av deras habitus som dem är uppvuxna med. Liksom att de inte skulle få för sig att gå ut i mjukisbyxor. Julia berättade att hennes mamma, som är universitetsföreläsare, har haft en stor påverkan på henne då hennes yrke påverkar hur hon klär sig. Här kan vi se att mamman har överfört sin smak till Julia genom hur hon klär sig. Med andra ord kan vi genom min studie se att vårt habitus och smak vi blivit tilldelade är något som vi tar med oss ut i livet.

Avslutningsvis vill jag ge förslag till en framtida forskning och förhoppningsvis fördjupning på den jag gjort. Genom att intervjua ett större antal studenter skulle resultatet bli fylligare och mer konkret. En framtida forskning bör fokusera på att intervjua fler studenter i Lund för en större bredd på resultatet. Ytterligare ett förslag på framtida forskning är att inkludera fler nation inom Lunds studentliv och jämföra nationerna emellan.

5. Appendix

5.1 Intervjuguide

Identitet

- Berätta lite om dig själv? Vad gör du? Hur gammal är du? Vart och hur bor du? Intressen?
- Hur skulle du beskriva din klädstil?
- Hur ofta handlar du nya kläder?
- Vad är den främsta anledningen till att du köper nya kläder? Är det på grund av nöje eller behov?
- Hur mycket pengar spenderar du på kläder varje månad?
- Anser du att kläder har betydelse för ens identitet?
- Tycker du att din klädstil säger något om dig som person?

Andra studenters påverkan:

- Märker du av status i form av vad man har på sig där du pluggar?
- Skulle du säga att du påverkas av människor i din omgivning när du handlar kläder?
- Kan någons åsikt om ett klädesplagg göra att du till exempel inte köper eller tar på dig det?
- Påverkar andra hur du klär dig?

Mode och kläder:

- Hur definierar du "mode"?
- Anser du dig vara modeintresserad?
- Vad betyder kläder för dig?

- Brukar du ha lätt för att bestämma hur du ska klä dig? Varför/varför inte?
- Bryr du dig (är noga med) hur du klär dig?
- Klär du dig annorlunda i olika situationer?
- Vilka är dina favoritplagg och varför?
- Bär du märkeskläder?
- Vilken är din favoritaffär?
- Har du den klädstilen du önskar att du hade? Eller skulle du vilja klä dig på ett annat sätt?
- Om ja, vad är det som hindrar dig?

Mode som kommunikation:

- Kläderna du har på dig idag, säger dem något om dig? Har dem någon betydelse?
- Varför har du på dig det du har på dig idag?
- Skulle du säga att du klär dig för dig själv?
- Om du ska gå på en dejt i Lund, hur klär du dig då? Och för vem klär du dig?
- Om du ska gå på en arbetsintervju i Lund, hur klär du dig då? Och för vem klär du dig?
- Om du ska gå och handla mat i Lund, hur klär du dig då? Och för vem klär du dig?
- Om du ska gå till skolan, hur klär du dig då? Och för vem klär du dig?
- Om du har tentavecka, hur klär du dig då? Och för vem klär du dig?
- Om du ska festa på nation, hur klär du dig då? Och för vem klär du dig?

5. Källförteckning

5.1 Tryckta källor

Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder* (2:e uppl.). Stockholm: Liber.

Barnard, M. (2002). *Fashion as communication* (2:e uppl.) London: Routledge.

Bourdieu, P., Broady, D., & Palme, M. (1993). *Kultursociologiska texter*. Stockholm; Stehag: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Bourdieu, Pierre. (2010). *Distinction - A social critique of the judgement of taste*. London, New York: Routledge.

Crane, D. (2000). *Fashion and its social agendas: class, gender, and identity in clothing*. Chicago: University of Chicago Press.

Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. (2:e uppl.). Malmö: Gleerups Utbildning.

Giddens, Anthony. (1999). *Modernitet och självidentitet, självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos.

Goffman, E. (2009). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramaturgi*. Stockholm: Norstedts.

Holmberg, L. (2008). *Teorier om mode. Stil som historiskt och teoretiskt objekt*. Stockholm: Carlsson.

Jacobson, M. (1994). *Kläder som språk & handling – Om unga kvinnors användning av klädseln som kommunikations- och identitetsskapande medel*. Stockholm: Carlsson.

Jacobson, M. (1999). Att klä sig - smak, stil och symbolik. Ehn, B. Arvidsson, A. & Lundgren, B. *Kultur och erfarenhet - aktuella teman i svensk etnologi*. Stockholm: Carlsson.

Kaiser, S. (1996). *The Social Psychology of Clothing: symbolic appearances in context*. (2:e uppl.). New York: Fairchild Publications.

Kawamura, Yuniya. (2007). *Modeologi*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Kawamura, Y. (2011). *Doing Research in Fashion and Dress: An Introduction to Qualitative Methods* (1:a uppl.). Oxford & New York: Berg.

Mair, C. (2018). *The Psychology of Fashion*. New York: Routledge.

Miller, D. (2010). *Stuff*. Cambridge: Polity Press.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4:e uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.

Woodward, Sophie. (2007) *Why Women Wear What They Wear*. Oxford: Berg Publishers

5.2 Elektroniska källor

Chan, C., Berger, J. & Van Boven, L. (2016). Identifiable but Not Identical: Combining Social Identity and Uniqueness Motives in Choice i: *Journal of Consumer Research*, Vol. 39, No. 3. Hämtad från http://jonahberger.com/wp-content/uploads/2013/02/ChanBergerVanBoven2012_2.pdf (2020-05-15).

Malmö Nation. (År saknas). *Nationen*. Hämtad från: <https://malmonation.com/nationen/> (2020-07-24).